

Г. О. Пашкевич,
В. А. Косаківський

РЕЗУЛЬТАТ ПАЛЕОБОТАНІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТРИПІЛЬСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ ЧЕЧЕЛЬНИК

У 1986 р. під час археологічних розвідок на трипільському поселенні Чечельник на одній із площадок, що знаходиться в відстійниках цукрокомбінату, серед фрагментів кераміки та кісток тварин на дні сфероконічної миски знайдено рештки обгорілих зернин злакових культур.

Миску реставровано. Її висота - 22 см, діаметр по вінчику 41 см, діаметр дна - 13,7 см. На жаль, від миски збереглося лише дно та частина стінки із дещо деформованим вінчиком. Зовнішня і внутрішня поверхні миски добре заглажені, ангобовані. Миска має сірий колір, але цей колір вона набула після пожежі.

В результаті палеоботанічного дослідження встановлено, що вміст посудини становить суміщ шматочків землі, аморфної чорної маси та обвуглених зернівок. Склад зернівок такий: пшениці - однозернівки-29, пшениці-двозернівки – 506, ячменю плівчастого-3, ячменю голозерного -4, пшениці м'якої -2.

У глиняному тісті обмазки простежується багато рослинних решток, добре розрізняються в основному лусочки, що належать плівчастим пшеницям. Де-не-де можна визначити відбитки колосків також плівчастих пшениць.

Склад знахідки - плівчасті пшениці двозернянка і однозернянка з невеликою домішкою голозерного та плівчастого ячменю типові для трипільських пам'ятників.

Звертає на себе увагу погана збереженість обвуглених зернівок. Вони в більшості роздріблені, обламні, Це пов'язане, можливо, з тим, що в місці знаходилося зерно, приготовлено для варки або частково навіть зварене /аморфна чорна маса/. Відомо, що плівчасті пшениці вживалися переважно для приготування каш і зерно перед варкою подрібнювалося у спеціальних ступах, можливо, дерев'яних. Про це також свідчить повна відсутність серед зернівок будь-яких рослинних домішок /лусочок, колосків, соломин та бур'янів/, тобто, зерно було добре підготовлено до вживання.

Слід також відмітити, що знахідки обгорілих зерен різних злаків не дуже часті на поселеннях трипільської культури. Їх знайдено в Майданецькому /пшениця – двозернянка, ячмінь плівчастий, горох посівний/, Шкарівці /плівчастий ячмінь/, Щербаках /пшениця-двозернянка, пшениця-однозернянка, ячмінь голозерний/ та Карбуні /віка/.

На території Вінниччини це перша знахідка. Знайдене зерно разом з іншими знахідками з цього поселення /знаряддями праці та великими посудинами для зберігання зерна/ свідчать, що основним видом господарської діяльності мешканців даного поселення було землеробство.